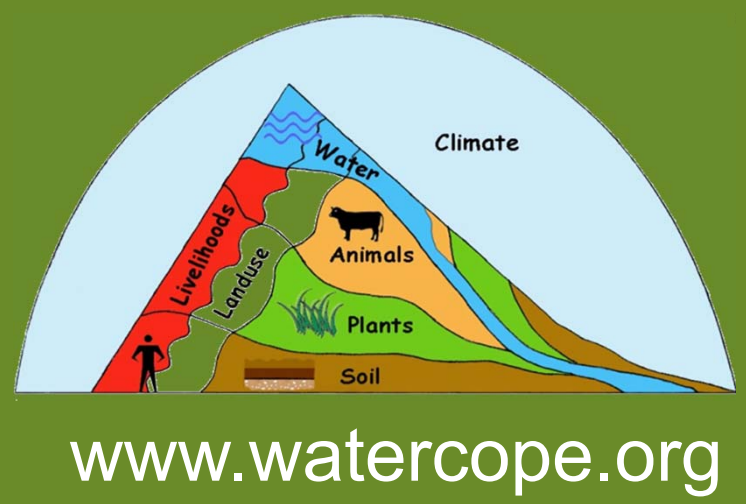

Булган голын сав газрын ургамлын бүлгэмдэл болон зураглал

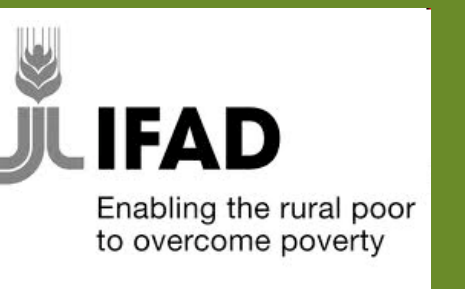
Оюундарь Чулуунхуяг¹, Хэнрик вон Верден², Карстен Весше³, Оюунцэцэг Батлай¹, Үүрийнцолмон Энхтайван¹

¹МУИС, ШУС, Биологийн тэнхим, ²ХБНГУ, Люнебург, Луфанагийн ИС, Аргазүй, судалгааны төв,

³ХБНГУ, Гөрлиц, Байгалийн түүхийн Синкенбергийн музей, Ургамал судлалын хэлтэс

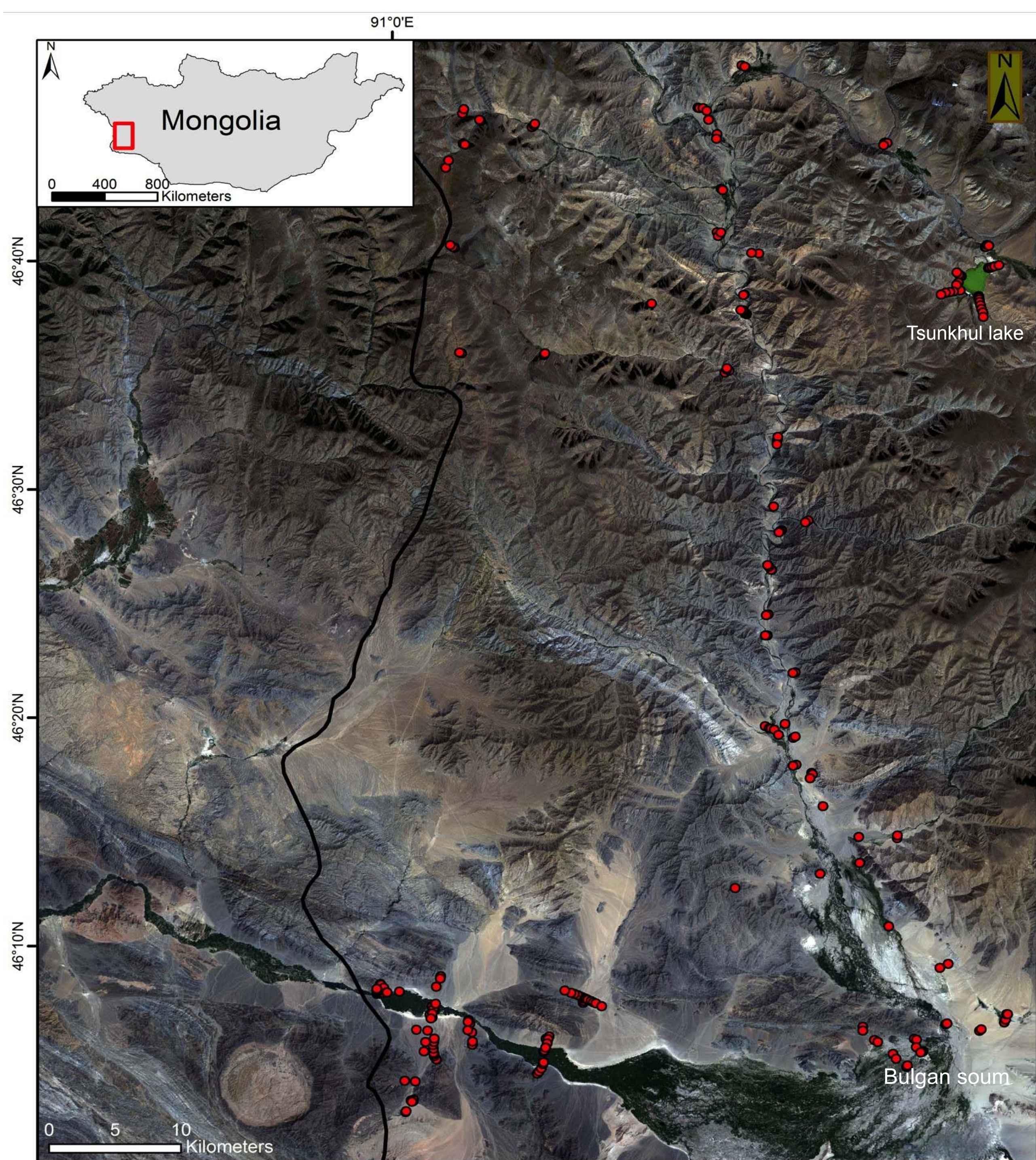
www.waterscope.org

Судлагдахуун

Булган голын сав газар нь Зүүнгарын говийн бүс нутгийн экосистем төдийгүй хүн амын аж амьдралын төв хэсэг юм. Бид дараах үндсэн хоёр зорилтыг дэвшүүлэн судалгаа хийж байна:

- Ургамлын бүлгэмдлийг тодорхойлж, тэдгээрийн ургах орчныг ялган тодорхойлж бэлчээрийн зураглал хийх.
- Бэлчээр болон гадаад орчны хүчин зүйлийн ургамалд үйлчлэх нөлөөг тодорхойлох.

Зураг 1. Судалгаа хийж буй талбай болон 2012, 2013 онд дээж авсан цэгүүд (улаан цэгээр тэмдэглэв).

Аргазүй

- 2012, 2013 онуудад Булган голын дагуу Браун-Бланкийн аргазүйгээр нийт 252 цэгээс 10м х 10м хэмжээтэй талбайд ургамлын бичиглэл хийн бүрхэцийг үнэлнэ.
- Талбайг сонгохдоо голын татамаас уулын орой хүртэл ургамалжилтийн хэв шинж өөрчлөгдөж буй цэгүүдийг авсан.

- Биомасс, хөрс, ургах орчны мэдээллийг мөн цуглуулсан.
- Ургамалжилтын зураглалыг Ландсат (<http://glcf.umiacs.umd.edu>) хиймэл дагуулын мэдээнд суурьлан боловсруулж байна (багана 141, мөр 27 болон 28, огноо 08.08.2012).
- Өндөршилтийн мэдээг 90м х 90м нарийвчлалттай CPTM (<http://srtm.csi.cgiar.org>) хиймэл дагуулын зургаас боловсруулж өндөр, налуугийн мэдээг ашиглаж байна.
- Зураглал хийхдээ ArcGis 10.2, ENVI 4.8, Erdas, IDRISI 16 зэрэг программ ашигласан.
- Статистик анализыг 'R-Cran' ашигласан.

Үр дүн

Судалгааны дүнд:

1. Уулын хээр: *Agropyron cristatum*, *Phlomis tuberosa*, *Larix sibirica*, *Juniperus sabina*
2. Нугын хээр: *Anabasis brevifolia*, *Nanophyton erinaceum*, *Haloxylon ammodendron*, *Stipa glareosa*, *Peganum nigellastrum*
3. Цөлийн хээр: *Tamarix ramosissima*, *Halimodendron halodendron*, *Achnatherum splendens*, *Salix turanica*, *Oxytropis glabra*, *Halerpestes sarmentosa*, *Caragana spinosa*

гэсэн үндсэн 3 хэвшинжид хамаарах 16 төрлийн ургамлын бүлгэмдлийг ангилан тодорхойлсон.

Дүгнэлт

- Судалгааны урьдчилсан үр дүнгээс дүгнэхэд ургамлын бүлгэмдлийн бүтцэд гадаад орчны нөлөө их байна.

